

ἀγανακτοῦσιν ἥδη, καὶ ἡ δύσηχος
τῆς προδοσίας λέξις . . .
Λάσκαρις.   "Ω οἱ ἄνθλιοι!
Τίς ὁ τολμήσας;
Στρατηγόπουλος. Τοῦτο ἀδιάφορον,
Ἐκ τοῦ ληθάργου τέλος σὺ ἀνάκυψον
Οἱ δύο Θηβαῖοι ἀποχωροῦσι καὶ ὁ Λάσκαρις,
ριπτόμενος καὶ αἰνῆς ἐπὶ τοῦ ἀνακλίντρου, φωνεῖ.
"Ω οὐαὶ θέσις ἡ ἐμὴ· ἀπαίσιος
μὲ περιβάλλει ζόφος ἀπογνώσεως,
στυγνόν ἡ μοῖρα μοὶ προβάλλει δίλημμα
καὶ δί' ἀβύσσων μὲ κυκλοῖ. Διέζοδος
τίς μένει πλέον; Ἡ πατρίς μου μὲ καλεῖ,
τοὺς Ἱερούς μου ὄρκους ἐνθυμύζουσα,
καὶ ἀφ' ἔτερου, φύλτρον ἀτελεύτητον
πρὸς τρυφεράν συμβίαν μὲ μετέτρεψεν
εἰς εἴλωτα τῶν Φράγκων.
(ἀναπτήδων) Τίς ώμιλησε;
Τὰς ἀπαίσιας λέξεις πᾶς ἀπέδωκε
τῶν τοίχων τούτων ἡ ἥχω! Νομίζουσι
τὸν Λάσκαριν προδότην. "Ω ἀπέραντος
ἀκεαγδός αἰμάτων πρὸς ἀπάλειψιν
τοῦ αἰσχούς τούτου ἀπαιτεῖται.
(σύρων ἐγχειρίδιον)

Θάνατος
εἰς τοὺς τυράννους! Τάς φοιμφάίς δράξατε
πιστοὶ ἑταῖροι! Πανδενής κατέρχεται
εἰς τὸ πεδίον τῆς τιμῆς ὁ Λάσκαρις!
Πατρίς, πατρίς φιλτάτη, πᾶς ἀνήκω σοι,
εἰς σέ καὶ μόνον!

"Ως ἐκ τῶν ἀνωτέρω δῆλον ἡ πλάστιγξ φαίνεται
κλίνουσα πρὸς τὸ καθήκον, ἀλλὰ τότε ἡ δρᾶσις περι-
πλέκεται τεχνικώτατα. Διανοίγεται θυρίς, κρυπτομένη
ὑπὸ διαγνθῶν θάμνων, ὁ Λάσκαρις σπεύδει καὶ ἡ Μα-
τιλδὴ, εἰσορμῶσα, ρίπτεται εἰς τὰς ἀγκάλας αὐτοῦ.
Ἐκκένονται τότε περιπαθῶς αἱ φλογεραὶ ἐκφράσεις τοῦ
ἀμοιβαίου φύλτρου, ἀλλὰ τῆς Ματιλδῆς τὴν χαρὰν ἐπὶ
τῇ διασώσει τοῦ φιλτάτου μαραίνει τὸ τῆκον αὐτὴν
μυστικόν,

ὄπλισθηται

διὰ παντὸς τοῦ σινένους τῆς καρδίας σου
λέγει ἐπὶ τέλους καὶ ἀγγέλλει δότι

Εἰς τὸν Γραυΐναν, τοῦ Ροβέρτου ἀδελφὸν,
ὡς νύμφην μὲ προσφέρει ὁ Βρυέννιος,

Ἐνῷ δὲ ὁ Λάσκαρις ἀπομένει κατάπληκτος ἐπὶ τῇ
εἰδήσει, προστίμησιν δότι τὰ πάντα ἐν ἀγνοίᾳ αὐτῆς
διεξήχθησαν καὶ δότι, ὑπογραφέντος ἥδη τοῦ συμβολαίου,
ἐγγίζει ἡ φρικωδῆς ὥρα, ἢν ἐφοβεῖτο πάντοτε.

ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΜΕΤ' ΑΛΛΗΛΩΝ.

Μυθιστόρημα ὑπὸ Ερμάννου Χάιβερ.

(Συνέχεια.)

"Ἡ Κλεμεντίνα Ιουλία ἔκαμε ταχέως ὑπολογισμὸν τῶν ἑσδόμων,
σιωπῆλή: Τὸ Δρόννιγχωφ ἥδηνατο ίσως νὰ ἔχῃ ἀξίαν περίπου τε-
τρακοσίων χιλιάδων ταλλήρων. "Ἄν τὸ κεφάλαιον ἔφερε μόνον 2½
τοῖς ἑκατὸν κέρδος, δοκιμάσας τὸν ἀνακλίνοντα τοῦ
λάχιστον 10000 ταλλήρων.

Πολλοὶ κτημάται, ἔχοντες τόσον εἰσόδημα, ἔχων μὲ τὸ ἥμισο
τῶν ἑσδόμων τὸν Καίου — "Ἡδύναντο λοιπὸν καὶ αὐτοί, οἱ Βίτσιδωροι,
νὰ ἔσωσι μὲ τὸ ἥμισο τῶν εἰσοδημάτων τοῦ κτημάτου. "Ἐξοικονο-
μοῦντες λοιπὸν 5000 ταλλήρους κατ' ἕτος, θὰ είχον ἐντὸς δέκα ἑτῶν
5000 ταλλήρους" καὶ τὰ δέκα ἑτῆ θὰ παρήχοντο τόσον ταχέως!
Καὶ τόκοι ἐπὶ τόκων! Πόσον εὐκόλως θὰ ηὔσανεν ἡ περιουσία, ἀν-
έγίνοντο εἰς δλα τὰ πράγματα οἰκονομία!

Ποσάκις δοκιμάσας μεγάλα ποσά χρημάτων διὰ διαφόρους
εὐεργετικοὺς σκοπούς, καὶ πόσα ἀλλα μικρότερα ποσά εἰς ἀπόρους!
Καὶ μία τοιαύτη ζημία, ως ἡ τελευταία, θὰ ἥτο ἐξ ἀπαντος ίση πρὸς
τὸ κέρδος ἐνδεός διλοκλήρου ἔτοντος διὰ τὸ ἐν Λονδίνῳ κατάστημα.

Λοιπόν, οἰκονομία! οἰκονομία!

"Άλλ' ἐπειδὴ ένας τώρα πάντοτε ὑπελόγιζεν ἐπὶ τῇ βάσει ἀπλῶν
εἰκασιῶν, ἐπεδύει δὲ τέλος πάντων νὰ γνωρίσῃ ἀκριβῶς τὴν ἀλη-
θινὴν κατάστασιν τῶν πραγμάτων, ἐπωφελήθη τὴν εὐκαιρίαν ταῦτην
καὶ ἥρθης τὸν Καίου:

"Δὲν μοῦ λέξ, ποια εἶνε ἀκριβῶς ἡ ἀξία τοῦ Δρόννιγχωφ καὶ
πόσον εἶνε τὸ κεφάλαιον, τὸ ὅποιον ἔχεις εἰς τὸ ἐν Λονδίνῳ κατά-
στημα;"

Καὶ αὐτὴ ἡ ἴδια ἥπορει πᾶς ἐτόλμησε μὲ τοιοῦτον τρόπον ν'
ἀπευθύνη τοιαύτην ἐρωτήσιν πρὸς τὸν Καίου, δοτις οὐδέποτε ἔξερρά-
ζετο περὶ τῆς οἰκονομικῆς του καταστάσεως. "Άλλη ἥδη εἶχε προ-
φέρη τὴν ἐρωτήσιν, καὶ δὲν ἥδηνατο πλέον νὰ τὴν ἀνακαλέσῃ.

"Ως πρὸς τὸ Δρόννιγχωφ, ἔχαρτάται ἐκ τῶν περιστάσεων. 'Ος
πρὸς τὸ κατάστημα δὲ ἐν Λονδίνῳ —"

"Αἱ, — λοιπόν;"

"Αχ, ἀγαπητὴ Κλεμεντίνα, τί μ' ἐρωτάς περὶ ὑποθέσεων, τὰς
ὅποιας δὲν ἔννοεις;"

Μὲ τὴν ἀπάντησιν ταῦτην δὲν ἥδηνατο νὰ εὐχαριστηθῇ ἡ Κλε-

μεντίνα Ιουλία. "Άλλ' ὁ Καίου ἔγνωρίζει τοῦτο καλῶς. "Ἐνός
κάλλιστα τὰ ἀλατήρια καὶ τοὺς λόγους τῶν ἐρωτήσεων τῆς καὶ
προσεποιεῖτο ἀπάνθειαν καὶ ἀφέλειαν μετ' ίσης ὑποκρίσεως, φῶς καὶ ἐκείνη.

"Οτε παρετήρησε τὴν δυσηρεστημένην δψιν τῆς, ὁ Καίου ἔγεινεν
ἔτι δυστροφήτερος. "Οπως ἔκαστος ἀνδρώτας, οὗτα καὶ ὁ Καίου είχεν
ἐν ἑιντφι ἀντιφατίας τινας ὄρμας, οἷς δὲν ἥδηνατο νὰ καταπολε-
μήσῃ καὶ κατατίξῃ.

"Άλλ' ἡ Κλεμεντίνα Ιουλία τὴν ἤμεραν ταῦτην συνέλαβεν ἐν
σχέδιον ἐν τῷ νῷ αὐτῆς, τὸ ὅποιον δχι μόνον ἀπήσχόλει αὐτὴν
ζωηρότατα, ἀλλὰ ἀπεφασίσθη ὑπ' αὐτῆς ὄριστικῶς καὶ ἀμετακλήτως
νὰ ἐκτελεσθῇ. "Ἐκεῖνος δοτις ἀναγνωρίζει τὸ ὄρθδον καὶ δὲν τὸ
ἐκτελεῖ ἀλλὰ περιμένει, θὰ μένη αἰωνίως ἀναποφάσιστος καὶ διστάζων.

"Θά σοῦ κάρω μίαν πρότασιν, ἀγαπητέ μον Καίου" ἤρξατο λέ-
γοντα. «Κάμε τὸ ταξεδίο μόνος σου. Σὲ παρακαλῶ μάλιστα. Σὺ
ἔχεις ἀνάγκην ἀναψυχῆς καὶ διασκεδάσεως. Ἔγὼ καὶ τὰ παιδιά
δὲν ἔχομεν τοιαύτην ἀνάγκην. Διατί νὰ ἐγκαταλείψωμεν τὸ
ώραῖον μας Δρόννιγχωφ;»

"Τὸ βέβαιον εἶνε δότι τὸ ταξεδίο θὰ εἶνε εὐθηγότερον, ἀν ὑπάγω
μόνος μου,» ἀπήντησεν ὁ Καίου, δεικνύων ἐπὶ τῶν χειλέων προφανῆ
τινα ὑπαινιγμόν.

"Ἡ Κλεμεντίνα Ιουλία ἐνόσησεν, ἀλλὰ δὲν ἥθελε νὰ ὀργισθῇ.
"Ισια, Ισια!" ἀπήντησε «καὶ δι' αὐτὸν σοῦ τὸ ἐπρότεινα. Εἶμαι
τῆς γνώμης, δότι πρέπει ν' ἀποφεύγωμεν περιττάς δαπάνας. Μία
ζημία, φῶς αὐτή τοῦ Λονδίνου, δὲν μπορεῖ νὰ ἐπανορθωθῇ οὕτε εἰς
ἐν ἕτος — ἐκτὸς ἐὰν εἰσαὶ ἔκατον μυριούσιος.» —

"Ισια εἰμασι!» ἐψιθύρισεν ὁ Καίου καὶ ἐτακτοποίησε τὸ περὶ τὸν
λαυρόν του μεταξωτὸν μανδήλιον μὲ τόσην ήσυχίαν καὶ ἀτάσθειαν,
φῶς δὲν εἰ πάντα τὰ συζητηθέντα ταῦτα πράγματα ήσαν μηδαμινά
καὶ οὐδενὸς λόγου ἄξια.

"Διατί διεκφεύγεις τὰς ἐρωτήσεις μου, καὶ διατί μὲ εἰρωνεύεσαι,
ὅταν σοῦ ὄμιλῶ τόσον φρόνιμα καὶ συνετά, Καίου; Εἰτε καλὸν αὐτὸν
πον κάνεις; Δὲν εἰσαὶ λοιπὸν μὲ τίποτε εὐχαριστημένος ἀπὸ δοσ
σοῦ λέγω; εἰπεν η Κλεμεντίνα Ιουλία, μόλις καὶ μετὰ βίας μετριά-
ζουσα τὴν ὄργην της.

«Είμαι», απήντησεν ο Καΐς και έσκωθη. Μή απαντών δε εις τὴν ἑρώτησίν της καὶ μόνον τὸ οὐσιῶδες σημεῖον τῆς διαλέξεως ἀναλαμβάνων, ἔγκολούθησε. «Ἄλλα τὸ νὰ ἔη τις διὰ τοὺς ἄλλους καὶ μὲ τοὺς ἄλλους, αὐτὸς κυρίως εἶνε ζωῆ! Εγὼ θέλω νὰ ἀπολαύσω τὰς εὐχαρίστους ἡμέρας τῆς ζωῆς μου! Τοιοῦτοι ἀνδρῶτοι, οἵα εἰσαὶ σύ, Κλεμεντίνα. Ιουλία, οὐδέποτε κυρίως φθάνουσιν εἰς τὴν ἀπόλαυσιν τοῦ βίου των. Σπεύδετε πάντοτε νὰ φθάσετε εἰς τὸ χρονικὸν ἐκείνο σημεῖον, καθ' ὃ θά εἴπατε ρωμᾶσιν οἱ πόνοι σας, καὶ δὲν φθάνετε ποτέ: αἴφνις δὲ μίαν ἡμέραν ἀνοίγεται μία μαύρη κάσσα, καὶ σᾶς βάζουν μέσον, φέντες ἀγόρτους, οἵτινες ἀκαταπάντως φροντίζοντες διὰ μελλούσας ἀπολαύσεις δὲν ἀπελαύνετε τίποτε. Διὰ τὴν αὔριον ἡμέραν δὲν ὑπάρχουν οὔτε κλειδωνίες· αἱ θύραι τῆς εὐτυχίας είναι ή ανοικταὶ ή κεκλεισμένα! Οὐδεὶς δύναται νὰ τὸ εἰσεύῃ. — Εἴκενος εἶνε σοφός! Καὶ εἰς τὰς ἀληθῶς εὐτυχεῖς ἡμέρας χρειάζεται ἥλιος, φῶς καὶ θερόπτης, ἔσωθεν καὶ ἔξωθεν· καὶ αὐτὸν τὸν ἥλιον πρέπει νὰ δημιουργῷμεν καὶ νὰ ποριζῷμεν δι' εὐθυμίας καὶ χαροσόνων διαθέσεων, τὰς ὅποιας ὑφειλομεν ή εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ καθήκοντος ἡμῶν, εἰς τὴν φιλανθρωπίαν μας καὶ ἡμερότητα, ή εἰς τὴν ἀπόλαυσιν τῆς θαυμασίας τοῦ Θεοῦ δημιουργίας, τῆς φύσεως. Ἀναρθρητοί είναι αἱ μικραὶ χαραὶ καὶ εὐτυχίαι κατὰ τὴν καθημερινήν ὑμῶν ἐνέργειαν, κατὰ τὴν μετὰ τῶν ἄλλων συγκοινωνίαν μας. Άλλ' ή εὐγενεστάτη, ή καθαρωτάτη εὐτυχία είνε ἐκείνη ητος πηγάζει ἐκ τοῦ βάθους τῆς ιδίας ἡμῶν καρδίας. Οταν ή ἀγάπη εἶνε ὀδηγός μας, τὸ φέναρι τῆς ζωῆς μας εἶνε διμάλον καὶ ἀτάραχον, ή εὐτυχία μας εἶνε καθαρὰ καὶ ἀμιγής. Νὰ ἀγαπᾶμεν καὶ νὰ ἀγαπάμενα — εἰς τοῦτο ἔγκειται τὸ μέγιστη τῆς εὐτυχίας μυστήριον. Άλλ' ἀνδρῶποι, φέντες, θέλουν νὰ παιρνούν καὶ δχι νὰ δίδουν, ἐπὶ τέλους δὲ οὔτε καν νὰ παιρνούν. Καλλιεργεῖτε μόνον τὴν πείναν καὶ τὴν δίψαν τοῦ ἐγωστοῦ σας, καὶ λησμονεῖτε οὐτὸν εἰνε τὸ φορεωτικὸν καὶ καταστρεπτικωταν δηλητήριον.»

Οταν ο Καΐς φρίλει τοιουτορόπως — καὶ τοῦτο ἐγίνετο πολλάκις — ή Κλεμεντίνα Ιουλία ἡναγκάζετο ἐνδομόχως νὰ τῷ δίδῃ δίκαιον: «Ο Καΐς είχε πάντοτε δίκαιον, καὶ μίαν φοράν ἔζέρρασε τὴν ἔγκη ίδεαν: «Αἱ γυναικεῖς φύειλον νὰ προσπαθῶσι διὰ τῆς καθημερινῆς κοσμήσεως τοῦ πνεύματος καὶ τοῦ σώματος των νὰ ἐλκνωσοῦ καὶ δεσμεύωσιν ἀκαταπάντωτως τοὺς ἀνδρας των. Η γυνή, ητος νομίζει δτι, ἀμά υπανθρευθή, δὲν ἔχει πλέον ἀνάγκην νὰ φροντίζῃ δπως πρεσελκύῃ τὸν ἀνδρα, ἀπατᾶται σφόδρα καὶ τιμωρεῖται δεινῶς διὰ τὴν ἀπάτην τῆς ταύτην. Απ' ἐναντίας, μὲ τὸν γάμον ἀρχίζει ἀληθινὰ τὸ καθῆκον τῆς γυναικός, υπὸ μίαν διεθνύσιν, ητος κοινῶς θεωρεῖται δς ἐπουσιδός καὶ παραμελεῖται. Απὸ τῷρα δφειλεῖ ή γυνή νὰ προσπάθῃ καθ' ἔκαστην δπως ἐλκνή τὸν ἀνδρα της. Ενῷ ο ἀνήρ ἔχει τὸ καθῆκον τοῦτο πρὸ τοῦ γάμου, ή γυνή τὸ ἔχει μετὰ τὸν γάμον. Καὶ ή προσπάθεια αὕτη τῆς γυναικός πρέπει, νὰ είνε διερκής καθ' ὅλον τὸν βίον, καθότι τὸν ἀνδρα ἀπασχολοῦσιν ἀπὸ τῷρα εἰς τὸ ἔγκη ἄλλα σπουδαιότερα πράγματα, χάριν τῆς κοινῆς εὐτυχίας — καθηκοντα μᾶλλον κατεπείγοντα: ἐργασία, πορισμός τοῦ βίου — ο περὶ τοῦ βίου ἀγώνων.»

«Άλλ' ή Κλεμεντίνα Ιουλία δὲν ήτο πλέον ἐπιδεκτικὴ ἀγωγῆς.

Μετά τινας ἡμέρας, πρωιαν τινά, ἐνῷ ή Κλεμεντίνα Ιουλία, μετὰ τὸ μάθημα τῶν παιδῶν, ἐκάστητο μετ' αὐτῶν καὶ μετὰ τῆς Καρλόπετας παρὰ τὸ τραπέζιον εἰς τὸ δεύτερον πρόγευμα, ἀνήγγειλεν αὐτῇ δ ὑπηρέτης, δτι ἀνδρωπός τις εἶνε ἔγω καὶ παρακαλεῖ νὰ τῇ δημιλήσῃ.

Η Κλεμεντίνα Ιουλία διέταξε τὸν ὑπηρέτην γὰ τοιούτην γὰ εἰσαγάγῃ τὸν ξένον εἰς τὸ ἔτερον δωμάτιον, είτα δὲ εἰσελθοῦσα καὶ αὐτῇ εἰδεν ἐνόπιον τῆς γέροντά τινα μὲ μακρόν, μέχρι τοῦ λαιμοῦ κομβωμένον ἐνδυμα, δοτις κατὰ τὸν τρόπον ἀπλῶν χωρικῶν ὑπέκλινετο ἐπανελημμένως καὶ μετ' ἀμηχανίας, καὶ ἔγκειται συγγνωμήν διὰ τὴν ἐνόχλησιν.

«Τι ἀγαπᾶτε; — Καθάπτετε εἶτε ή Κλεμεντίνα Ιουλία καὶ ἐκάστησε παρὰ τὸ γραφεῖον τοῦ Καΐς.

Ο γέρων ἐκάδισεν εἰς τὴν ὑποδειχθεῖσαν αὐτῷ καθῆκλαν παρά τινα γωνία τοῦ δωματίου, καὶ ἐφαίνετο συνερχόμενος ἐκ τῆς ἀρχανίας του, είτα δὲ ἀπομάζεις ἐπανελημμένως τὸ πρόσωπον διὰ μεγάλου κυανοῦ μανδηλίου, ἥρχισε νὰ λέγῃ:

«Ἐρχομαι, — ἔλαβα τὸ θάρρος νὰ ἔλθω, εὐγενεστάτη κυρία, διὰ τὸν κύριον Βαρώνον φόνο Βόμσταρφ — καὶ μὲ συγχωρεῖτε διὰ τὴν ἐνόχλησιν. Ήλθα νὰ σᾶς παρακαλέσω νὰ πῆτε δόδο καλά λόγια τὸν κύριον κόμητα, διὰ νὰ λάβω τὸ δόδον τούλαχιστον,

ἀφοῦ χάνω τοὺς τόκους. Αγ λάβω μόνον τὰ μισά, — ο κύριος Βαρώνος μοῦ εἶπε δτι περισσότερα δὲν θὰ μπορέσω νὰ λάβω, ἀλλως δὲν λαβαίνω τίποτε — δν λάβω λοιπὸν μόνον τὰ μισά, τότε χάνω περισσότερο ἀπὸ 400 τάλληρα. Η γυναῖκα μου ήτον πολλὸν καιρὸ δραστη, οὐδέτος μου γίνεται τώρα στρατιωτής, καὶ ἐφέτος εἶνε κακὴ χρονιά.»

Περισσότερα δὲν εἰπούρεσε νὰ εἴπη, διότι ή Κλεμεντίνα Ιουλία τὸν διέκοψεν ἀποτόμως.

«Αν σᾶς ἐνόπιος καλά,» εἶπεν ή γυνή, «ο κύριος Βαρώνος φόνο Βόμσταρφ σᾶς ἔζητησε χρήματα δανεικά καὶ σεις τοῦ τὰ ἐδώσετε. Τώρα δὲ δποῦ ζητεῖτε δποῦ τὰ χρήματα σας, σᾶς προσφέρει τὸ δημιουργό μου, ή — τίποτε. Δὲν εἰν' ἔτσι;»

Ο γέρων κατένευσε ἐπανειλημμένως καὶ παρετήρει αὐτὴν μὲ βλέμμα πλήρες ἐλπίδων.

«Μάλιστα, κυρία. Ετσι είνε.

«Τι ἐργασία κάνετε, πῶς δύομάζεσθε;»

«Είμαι καναπάς, κυρία κόμησσα· τσουκαλάς. Ονομάζομαι Σρίτ, Κάρολος Σρίτ καὶ κατοικῶ ἐπάνω εἰς τὸ Blumenberg.»

«Ἐτσι· καλά! Άλλα τὶ ἐπερβαίνει ο κόμης, ο ἀνδρας μου, εἰς αὐτὴν τὴν ὑπόθεσιν;»

«Ο κύριος κόμης δέλει, καθὼς ήκουσα, νὰ δώσῃ τὰ χρήματα εἰς τὸν συγγενῆ του, τὸν βαρώνον, διὰ νὰ πληρώσῃ τὰ χρέη του.»

«Κάθε ἀλλο, κύριε μου. Απατάσθε πολύ!» εἶπεν ή Κλεμεντίνα Ιουλία μετὰ ζωηρότητος, διακόπτουσα τὸν γέροντα ἀποτόμως. «Ο σύζυγός μου δὲν ἔχει νὰ κάμη τίποτε μὲ αὐτὴν τὴν ὑπόθεσιν.»

Ο γέρων μετέβαλεν ὄψιν, οι γωνίαι τῶν χειλέων του ἐκινήθησαν σπασμοδικῶς, καὶ τὸ πρόσωπόν του ἐσκυνδρώπασε. Η Κλεμεντίνα Ιουλία παρατηρήσασα τὸν ἀνέπνευσον καὶ τοσούτῳ ταχύτερον κατέπνιξε μίαν κακὴν ὑποψίαν, ητος αἴφνις είχεν ἐγερθῆ ἐν αὐτῇ. Επρόκειτο προφανῶς ἐνταῦθα περὶ μιᾶς παρεννοήσεως, — ἐξ απαντοῦς ήτο παρεννόησης.

Θέλουσα δημας νὰ λάβῃ πληρεστάτην βεβαιότητα καὶ νὰ βεβαιώσῃ περὶ τοῦτον καὶ αὐτὸν τὸν γέροντα, ἀπεφάσισε νὰ μεταβάλῃ δρόσος καὶ νὰ φανῇ δηθὲν πρόδυμος δπως μεσίτευση ὑπὲρ τοῦ γέροντος, εἶποντας λοιπὸν τὴν ὄμιλαν, καὶ εἶπε:

«Ἐπειδὴ δρμας φαίνεσθε δτι εἰσθε τῷρος ἀνδρωπος, είμαι πρόσθυμη νὰ δημιήσαμεν μὲ τὸν βαρώνον φόνο Βόμσταρφ καὶ νὰ τὸν προτρέψω δπως ἐκεληρώσῃ τὸ χρέος του. Άλλα πῶς ἀπεφασίσετε νὰ δανειστε χρήματα εἰς ἀνδρωπον, τόσον πολὺ χρεωμένον, φέντες τὸν Βόμσταρφ; Καθένας ειμπορόδησε νὰ σᾶς προειπῇ δτι θὰ τάχαστε.»

«Ἐπειδὴ δρμας φαίνεσθε δτι εἰσθε τῷρος ἀνδρωπος, είμαι πρόσθυμη δηθὲν πολὺς νὰ δηπεραστησῃ ἐκ νέου τὸ δικαίον του καὶ νὰ ἐπαναλάβῃ τὴν παρακλησίαν του, ἀλλ' ἐπροτίμησε μὲ τὴν ιδιόζουσαν εἰς τὸν ἀπλούσαν ἀνδρωπον πολυλογίαν καὶ φλυαρίαν ν' ἀπαντήσῃ εἰς τοὺς λόγους τῆς κομησσης.

«Ο κύριος Βαρώνος ήλθε μίαν ἡμέραν — είνε τῷρα ἔνας χρόνος καὶ πέντε μῆνες — εἰς τὸ ἐργαστήριο μου. Μοῦ ἐπαράγγειλε νὰ τὸν λύσω σνα ἀρχαῖο βάζο. «Εμεινε πολλὴν δρα καὶ δημιούσαμε περὶ διάφορα πράγματα. Σὲ λιγάκι ήλθε καὶ δ ταχυδρόμος καὶ μοῦ ἔφερε ένα γράμμα συστημένο. Μέσα στὸ γράμμα ήτον ἔνα χαρτί, — ἀπὸ τὰ χρήματα ποὺ οικονόμησα μὲ τὴν ἐργασία μου είχα. ἀγοράση μία μετοχὴ τὸν Ἀμβούργον. Τότες ἀρχίσε δ κύριος Βαρώνος τὴν ὄμιλαν περὶ αὐτὰ τὰ χαρτία, καὶ μὲ ἐρώτησε πόσα παίρνω τοῖς ἐκατό. Μοῦ εἶπε νὰ τὸ δώσω καὶ νὰ μοῦ δίνῃ ἔξη τοῖς ἐκατό, διότι ἔχειαντο τάραχαντα χρήματα μόνον για δυὸ μῆνες. Εγὼ τὸν εἶπα: Δθεστε μου μίαν ἀπόδειξι καὶ πάρετε το. «Ετσι κ' είσαι δη μένη μέσ' στὸ δρμάριο μου κλειδωμένο. Άλλα ἐπειτα ἀπὸ ἔξη μῆνες πρέπει νὰ μοῦ τὸ δώσετε δποῦ. Οχι τὰ χρήματα, ἀλλὰ τὸ χαρτί — Μάλιστα, μοῦ εἶπε, θὰ σου τὸ δώσω καὶ τὸ σου πληρώμα καὶ μεγάλους τόκους. Απὸ τότες δὲν τὸν ἔχαιναιτο, καὶ δταν τὸν ζγραφα νὰ μὲ πληρωθει, μ' ἐπαρηγορόδησε ἀπὸ μέρα σε μέρα. Επειτα έμαδα πῶς χρωστάει καὶ εἰς ἄλλους πολλὰ χρήματα. — Ήθελα νὰ τὸν πάω στὰ δικαστήρια καὶ ἐπῆγι μάλιστα σ' ἔναν δικοάτο. Τότες ήλθε καὶ μ' εἴρηκε καὶ μοῦπε πῶς δὲν μοῦ δώση 50 τοῖς ἐκατό. Τότες μοῦ εἶπε η γυναῖκα μου νὰ ἔλθω στὴν κυρία κόμησσα, γιατὶ μᾶς εἰπανε πῶς ή κυρία κόμησσα είνε δικαιη καὶ ἔχει χρυσή καρδιά.»

Η Κλεμεντίνα Ιουλία ἤκουσε τὴν διήγησιν ταύτην τὸν ἀπλοὸ γέροντος ἐργάτου μετ' αἴδηνορένης ἀγανακτήσεως ἐναντίον τοῦ Βόμσταρφ, συγχρόνως δρμας καὶ μετὰ μεγάλης ἀνησυχίας. Κύριος οίδε μήτως δ γέρων ἐπὶ τέλους είχε δικαίον. Ο Καΐς ήτο ἐμπειλεγμένος εἰς αὐτὴν τὴν ὑπόθεσιν.

«Ποίος σᾶς είπε —»

«Ηθελα νά σᾶς πώ —»

Αι δύο αντι φράσεις έλέχθησαν συγχρόνως.

«Ποίος σᾶς είπε» έξηκολούθησεν ή Κλεμεντίνα Ιουλία, «ὅτι ο σύζυγός μου θέλει νά βοηθήσῃ τὸν Βαρδώνον;»

«Άντο ίσια ίσια ήθελα νά σᾶς είπω, κυρία κόμησσα. Είναι βέβαιο πώς θέλει νά τὸν βοηθήσῃ, διότι δ' Ἐβραῖος Σολομὼν μοῦ ἔδειξε ἵνα γράμμα ἀπὸ τὸν κύριο κόμητα, καὶ εἰδα πῶς τοῦ δίνει τοῖς έκατον γιὰ τὸν κύριο Βαρδώνο.»

«Ἄτει; Καλά» είπεν ή Κλεμεντίνα Ιουλία καὶ ἔκαμε κινήσεις τινάς, τὰς όποιας δ' γέρων ἔξελαβεν ως εὐνοϊκάς ὑπὲρ ἑαυτοῦ. Άλλ' ἐκείνη δὲν ἔσκεπτε πλέον καθόλου περὶ τοῦ γέροντος, διότις ἔγινε βοηθείαν ως ἐπαίτης ἀντὶ νά ἀπαίτη. «Η Κλεμεντίνα Ιουλία ἔσκεπτε πόνον διὰ τὸν ἑαυτόν της, καὶ ή φιλαργυρία της, ὃ ἔγως της, ἔφερον εἰς ἀναστάτωσιν τὴν ψυχήν της.

«Καλά. Θὰ προσπαθήσω νά κάμω διὰ εἰνε δυνατόν, κύριε Σρίτ —» είπεν ή Κλεμεντίνα Ιουλία ἔγερθείσα ἀπὸ τὴν καθόλικαν καὶ προλαμβάνοντα πάσαν περιτέρω διμιλίαν τοῦ γέροντος. «Θὰ σᾶς εἰδοποιήσω. Άλλ' αὐτὸν είναι βέβαιον, διὰ, δὲν διότις σύζυγός μου πραγματικῶς ἔγγυηθη δ' αὐτήν τὴν ὑπόθεσιν — δὲν ἔχει καθόλου σκοπὸν νά πληρωσῃ δλα τὰ χρέη τοῦ Βαρδώνου.»

«Ο γέρων πάλιν ἐσκυνθρώπασε καὶ ἥρχισε νά στέρη τὸν πλόν του μεταξὺ τῶν χειρῶν του, ἀμηχανῶν τι νά ἀπάντησῃ.

Σᾶς παρακαλῶ θερμῶς, κυρία κόμησσα — ίδετε μήπως εἰμορέσω νά λάβω τούλαχιστον κάτι περισσότερο. Εἰμαι φτωχὸς ἐργάτης, καὶ εἰνε ἀμαρτία νά χάσω περισσότερο.»

«Καλά. Σᾶς είπα διὰ πράξω πᾶν διὰ εἰνε δυνατόν,» ἀπῆγτησεν ή Κλεμεντίνα Ιουλία ἀνυπομονοῦσσα καὶ ὑπέδειξεν διὰ ἐπενδυμένης νά ἀπαλλαχθῇ πλέον αὐτήν τῆς ἐνοχλήσεως.

Ο γέρων ὑπεκλιθη καὶ ἔξηλε τὸν δωματίου. «Οτε ή Κλεμεντίνα Ιουλία ἔρρυψεν διὰ τὸν παραδύρου εἰς τὴν αὐλήν, εἶδε γέροντα βραδέως πορευόμενον καὶ μαχόμενον πρὸς τὴν ἐκρηγνυμένην βροχήν.

Ο γέρων ἐσταμάτησε, ἐστήριξε μίαν μεγάλην διμβέλλαν παλαιού συρροῦ πρὸς τὸν τοιχὸν ἔνδος παλαιοῦ οἰκοδομήματος τῆς αὐλῆς καὶ ἐσήκωσε τὰ κάτω ἄκρα τῶν περισκελίδων του, τὴν διβρέλλαν δρῶσ δὲν τὴν ἀνοίξε, διὰ καὶ ἡ βροχὴ ἐφέρετο ὁγδαῖα. Διατί δὲν τὴν ἀνοίξε; Άντο τὸ ζήτημα ἀπησχόλησεν ἐπὶ τινὰς στιγμὰς τὴν πειρέγειαν τῆς Κλεμεντίνας Ιουλίας. Τῷρα μόλις ἐνέδημετο πλέον τὰ διατρέξαντα, τὸν σκοπὸν τῆς ἐπισκέψεως αὐτῆς τοῦ γέροντος, τὴν ἀνησυχίαν του καὶ τοὺς φόβους του, τὰς θερμὰς παρακλήσεις καὶ ικεσίας του.

Ο Καΐου τὴν ἡμέραν ταύτην ἤλθε μόλις περὶ τὴν ἡραγ τοῦ γεύματος εἰς τὴν ἐπαύλιν, καὶ δὴ οὐχὶ λίαν εὐδυμός. Η ἀκατάπιστος βροχὴ, ήτις ἔφερε βλάβην εἰς τὰ σπαρτά καὶ εἰς τοὺς καρπούς, συνάμα δὲ καὶ τὰ πόλλα καὶ πολυπλοκωτατα χρέη τοῦ Βόρμστωρφ ἀπησχόλουν τὸ πνεῦμα του καὶ τὸν ἐνέβαλον εἰς δυσδυμίαν.

Τῷρα, μετ' ἀκριβεστέραν ἔστασιν, ἥρχισε σχεδόν ώστα νὰ μετανοῇ, διότι ἡκολούθησε πάρα πολὺ ταχέως τὰς ἀγαθὰς δρῶσ τῆς καρδίας του. Πρὸς τοὺς ἄλλους δὲ ἐφαίνετο διὰ τὸ δρυκικῶς δρισθὲν χρηματικὸν ποσὸν δὲν θὰ ἔξηρει πρὸς πληρωμὴν τῶν χρεῶν τοῦ Βόρμστωρφ.

Ἐκαστος ἐκ τῶν πιστωτῶν ἤθελε διὰ τὸν ἑαυτόν του νὰ γείνη μία ἔξαρσεις, διὰ νὰ λάβῃ τὸ δλον.. Εἰς μόνος ἔδειχθη νὰ λάβῃ ἀντὶ τοῦ δλον τὸ προσφερόμενον μέρος. Ἐν τῇ μεταξὺ τοῦ Καΐου καὶ τοῦ συγγενοῦς αὐτοῦ γενομένη συνδιαλέξει συνεζητήθη ἐκάστη περίπτωσις ἰδιαιτέρως.

Άντες δὲ ἀγαθὸς πολιτης καὶ ἔδοχος ἀγγειοπλάστης ἔχει τὴν δικαιοτέραν ἀξίωσιν δι' δλα τὰ χρήματαν εἴπεν ο Βόρμστωρφ. «Πιστεσσατέ μου ἔξαρδεις, αὐτὸς δὲ ἀνθρωπός μοῦ ἐπροξένησε φοβεράς αὔπνιας καὶ ἀν τὸν πληρωσετε δλον τὸ χρέος μου, θὰ μοῦ βγάλετε πολὺ περισσότερα καρφιὰ ἀπὸ τὸ κοντέλο παρὰ διὰ νομίζετε. Αν δὲν προσπαθήσω νὰ πληρωθῇ αὐτὸς δὲ ἀνθρωπός ἐντελῶς, δὲν εἰμαι ἀξιος τῶν τεσσάρων σανίδων, αἱ όποιαι αὐξάνονται καὶ δι' ἐμὲ εἰς τὰ

δάση, διὰ τὸ ξυλοκρέβατό μου. Οἱ ἄλλοι πιστωταὶ μοῦ δὲν μοῦ ἔδοσαν περισσότερα ἀπὸ δσα τοὺς προσφέρετε. Αὐτὸς τοὺς ἄλλους, ἔπρεπε νὰ τοὺς κρεμάσῃ κανεὶς ἀπὸ τ' αὐτὰ καὶ νὰ τοὺς βγάλῃ τὴν καταραμένην ψυχὴν ἀπὸ τὸ στόμα μὲ ἐνα φυσῶνι.»

«Πολὺ ώραία, Βόρμστωρφ!» ἀπῆγτησεν ο Καΐου. «Ἄλλα ἔτιν δὲν ἀνελάμβανα νὰ πληρώσω τοὺς πιστωτάς σου δὲν θὰ ἔλαβαιναν ἀπολύτως τίποτε. Αναγκάζομαι δὲ νὰ σου είπω: εἰνε ἀπίστευτα, τὰ χρέη διότο ἔκαμες.»

«Ἐχετε δίκαιον, ἔξαρδειφε! Άλλα μάθετε πρῶτον τι θὰ εἰπὲν ἀνάγκη, καὶ τότε βλέπετε! Ο Σαιζῆπηρος λέγει: δὲν ἀνθρωπός είνε ἀνθρωπός. Καὶ ο φρονιμώτερος σφάλλει ἐνιότε. Πιάνεται κανεὶς ἀπὸ τὰ μαλλιά του διὰ νὰ ζησῃ, διότι δὲν μπορεῖ κανεὶς νὰ ζησῃ μὲ άρεα.»

«Καὶ μὲ τόσα χρέη, νὰ προγευματίζετε, νὰ πίνετε Μεδόκ — καὶ καρπανίτη;»

«Καὶ ἐνιότε νὰ μένω καὶ νησικός,» ἀπῆγτησεν ο Βόρμστωρφ καὶ ἡναρθώδη μετά τινος ὑπερηφανίας. «Τες περισσότερες μέρες τρώγω μόνον ἔνα διὸ σηρὰ ψωμάκια — καὶ τίποτε περισσότερο, μὰ τὸ Θεό. Τὸ δὲ κρασί, τὸ πίνω διὰ νὰ πνίγω τὴν ἀπέλπισία μου, τοὺς πόνους, — τὴν ἔλειν — —

Ο Βόρμστωρφ κατέτει τὰς τελευταίας συλλαβάς, σύνεστρεψε μὲ σπάσιμωδικήν κίνησιν τὸν μόστακά του καὶ ἐκρούσε μὲ τὸ μαστίγιον τὰ ὑποδήματά του.»

«Ἐδῶ, τὸν λόγον τῆς τιμῆς μου! Εμμένω εἰς οἰօνοδήποτε δροῦς μοῦ προτείνετε, ἔξαρδειφε!» έξηκολούθησεν εἴτα μὲ σοβαρὸν ύφος. «Άλλα βοηθήσατε αὐτὸν τὸν πτωχὸν ἀνθρωπόν, νὰ μὴ χάσῃ τὰ χρήματά του. Μένω αἰώνιος χρεωστής σου καὶ συνηγορῶ κατὰ τὴν δευτέραν παρούσιαν υπὲρ σου, — υπὲρ σου, μὲς ἐνδὲς τῶν ἀρίστων ἀνθρώπων.

Τὴν αὐτὴν ἡμέραν μετὰ τὸ γεῦμα, κατὰ πρωτην ποράν μετὰ δόνο σχεδόν ἐβδομάδας, ἔγινε πάλιν αἰδριός δὲ οὐρανός. Ο ήλιος ἔλαμπε καὶ κατηγάζε τὰ πάντα. Ἐν ἑκάστη τῶν σταγόνων, τῶν κρεμαρένων εἴτε ἀπὸ τῶν κλάδων, ἔλαμπεν δὲ ἀνταύγεια τῆς φωτὸς τοῦ, καὶ ἐπάνω εἰς τὰ καταπράσινα καὶ καθυγρα φύλλα ἔχει τὰ χρυσᾶ του φεύγατα. Ος ἀναγεννηθέντες ἐν τῇ ζωτανῇ χλοερότητι ἔξετεντο οι λειμῶνες καὶ λεπτότατος τις ἀτρόδιανεν, δις ἀναπνοή τῆς ἀναγωγονηθείσης φύσεως.

Ο Καΐου ἀνέψει τὰς δύνας τοῦ δωματίου τὰς πρὸς τὸν ἔξωστην καὶ ἀνέτενες βαθέως. Ελαβε τὰ παιδία [εἰς τὰς ἀγκάλας του καὶ τὰ ἔδωπενες καὶ τὰ ἡσπάνη μετά στοργής.

«Ετοιμασε τὰ μπασόλια, Ιουλία —» είπε πρὸς τὴν γυναικά του, φαιδρούνθεις ςτὸ τῆς καλλονῆς τῆς φύσεως καὶ ςτὸ εὐδυμοτέρας διαδέσεως καταληφθείς. «Ἐλα μαζῆ μου. Ας εδγωρει μιὰ φορὰ ἀπὸ τὸ στότι μαζῆ. Η μονοτονία μὲ πιέζει. Αισθάνομαι τὴν ἀνάγκην νὰ ιδω ἄλλους ἀνθρώπους καὶ νὰ λάβω νέας ἐντυπώσεις. Καὶ ἀφησε τὰς φροντίδας της έξηκολούθησε, μαντεύσας τὰς σκέψεις τῆς γυναικός του. «Περὶ τῶν χρημάτων δὲν εἰνε ἀνάγκη νὰ φροντίζεις καὶ νὰ θλιβεσαι. Αφορει δλας τὰς φροντίδας εἰς ἐμὲ καὶ ἔχε πάντοτε ςτὸ δύν, δη ἔγα τενρω τὶ κάνω καὶ τὶ πρέπει νὰ κάνω.»

«Ἐκ τῆς θερμότητος καὶ τοῦ θάρρου τῶν λόγων τοὺς πεισθεῖσας καὶ διὰ τὴν ἀγάπην καὶ τρυφερότητα, ἡν ἔδειξε πρὸς τὰ παιδία, εὐγνωμόνως διατεθείσας καὶ συγκινηθείσα η Κλεμεντίνα Ιουλία ςτήκουσε προθύμως εἰς τὴν πρότασιν του καὶ είπε:

«Αφοσ δέλεις νὰ πάμε, Καΐου, πάμε δπου θέλεις. Ξεδρεις, δη δὲν μένω εὐχαριστώς μακράν σου, εστω καὶ διὰ μίαν ἡμέραν, — καὶ δι' δλιγας ώρας. —»

Οι λόγοι της τὴν στιγμὴν ταύτην ἤσαν ειλικρινεῖς, καὶ δ Καΐου δστις διέκρινε καλλιστα τὴν προσπειρημένην καὶ δπὸ τοὺς συμφέροντος ςταγονερούμενην τρυφερότητα ἀπὸ τῶν ειλικρινῶν αισθητῶν, ἔδωπενες τὰς παρειάς αὐτῆς καὶ τὴν ἡσπάσθη.

Άντα είναι αἱ δάσεις ἐν τῷ ἐρήμῳ ἡμῶν βίᾳ, δται μόναι αἱ ἀγαθαὶ ἡμῶν διαδέσεις μᾶς κυριεύωσι καὶ, ἀποβαλλομένης τῆς νηφαλιότητος, αἱ καρδίαι ἡμῶν διαλύσσουν ἐλευθέρως τὴν ζωτανήν αὐτῶν γλώσσαν!

ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ.

1. ΚΟΜΗΣ ΛΕΩΝ ΝΙΚΟΛΑΙΕΒΙΤΣ ΤΟΛΣΤΟΗΣ, μετὰ βιογραφίας (ἐν σελ. 273).

2. ΟΔΙΓΑ ΠΕΡΙ ΡΙΠΠΙΔΙΩΝ, μετὰ ὀκτώ εἰκόνων (ἐν σελ. 276—278).

3. Η MANTIS. Εἰκώνων ςτὸ Gabriel Max, (ἐν σελ. 281).